

Förväntan och fyrverkerier – minnen från 350-årsjubileet 1996¹

Johan Ljung

Rimligen är det den kalendariska särställningen som gör att man minns nyårssupéer bättre än andra, i övrigt jämförbara, tillställningar. Det är kallt och mörkt och det man som genomsnittlig student gör för att kompensera för kylan och mörkret brukar inte underlätta för minnet. Mina första nyårsaftnar på Östgöta nation var i vart fall inte särskilt minnesvärda och hade det inte varit för det där med att man mitt i festen byter årtal och börjar om från början i almanackan, så hade jag knappast kunnat redogöra för dem så här ett drygt decennium senare. Nationen hade i början av 1990-talet inga organiserade sittningar på nyårsafton, utan hade öppet i restaurangen på bottenvåningen som på en vanlig danskväll, men med fast meny och våldsamma överpriser på mousserande vin. Själv brukade jag jobba de här nyårsaftnarna, som servitör eller i nationens bar. När de sista gästerna gått strax efter två och vi städat klart, var det dags för personalens sexa i övre galleriet utanför stora salen. Ofta hade vi lagt undan någon raket från det som regel ganska magra fyrverkeriet vid tolvslaget, som vi fyrade av framåt sex-sju-tiden innan vi gick hem. Nyårsaftonen 1995 var emellertid annorlunda. Den var knappast mörkare än andra nyårsaftnar, men den var ovanligt kall, och i stället för en lätt upplyxad danskväll hade vi en fullfjädrad sittning i stora salen med tre-rätters supé, tal och underhållning, som på vilken gasque som helst. Temat var det stundande jubileet, klädseln var mörk kostym eller smoking och champagneglasen var av glas, inte plast. Vid midnatt sköt Ronny Printzell av ett stort och ståtligt fyrverkeri och själv lämnade jag över förstekurators-insignierna till Kristina ”Kia” Widholm (numera Smith) och iklädde mig formellt rollen som jubileumsgeneral.

Föreliggande text är ett försök att redogöra för nationens 350-årsjubileum, som jag minns det. Även om jag har haft tillgång till bilder, anteckningar och texter från 1996, så är minnet, som skall knyta ihop fragmenten och tolka dem, inte helt tillförlitligt. Jag har säkert glömt vissa saker, blandat ihop andra och garanterat missat att namnge någon vars insatser varit avgörande för jubileets framgång. Tyvärr. Men jag vill understryka att oavsett hur bra mitt minne hade varit eller hur omfattande källmaterial jag haft tillgång till, hade jag ändå inte kunnat ge en fullständig och rättvis redogörelse för alla ideella insatser som legat bakom vårt

---

¹ Artikeln publicerades i *Acta Ostrogothica* XV, Östgöta Nation, Uppsala, 2004, ss 13-23, ISBN 91-631-5353-X, ISSN 0349-3423

jubileumsfirande, därtill har de varit alltför många och omfattande. Och naturligtvis påbörjades detta arbete långt före nyårsnatten 1995-1996.

FÖRTRUPPERNA

Det officiella startskottet för jubileumsarbetet gick 1993. På ett releaseparty i april visade förste kurator Håkan Cavenius upp nya brevpapper och t-shirts, och samma höst presenterade hans efterträdare Alexander Brunlid en ny sångbok, allt prytt med Lena Wennersténs nyritade jubileumsvapen. Dess stiliserade grip var gladare och piggare än tidigare modeller, men inte helt heraldiskt korrekt, vilket bl.a. Markus Lindberg påpekat i en artikel om nationsfanan (*Acta Ostrogothica XIV*, s. 97 ff.). 1993 inrättades också ämbetet ”jubileumslöjtnant”, som innehades i tur och ordning av Christer Söderberg, Ronny Printzell och Jörgen Tillemar. Den ursprungliga tanken bakom titeln var nog att Christer och hans efterträdare skulle hantera löpande frågor och nationsaktiviteter medan en ”jubileumsgeneral” framför allt skulle ägna sig åt övergripande planering och externa kontakter. Men förutom ett kortare inhopps av Gunilla Lambe i generalsrollen – det var Gunilla som redan 1993 såg till att boka Rikssalen på Uppsala slott till den 9 november 1996 – utsågs det ingen jubileumsgeneral förrän jag i all anspråkslöshet begärde titeln som villkor för att efterträda Jörgen.

Jubileumsarbetet leddes av jubileumslöjtnanten och den grupp han samlat runt sig. Jubileumsgruppens medlemmar kom och gick genom åren, men Pelle Eriksson, Martin Karlsson, Björn Konneback, Ylva Larsson och Ulrika Persson hörde till de mer trägna deltagarna. Gruppen började tidigt fundera på ett program för jubileumsåret och ägnade mycket arbete åt att sprida kunskap och uppbåda entusiasm bland nationsmedlemmarna. De gav löpande information i Nya Phosphoros och på landskap, och tog fram profilkläder och souvenirer som såldes på kuratorsexpeditionen. Min personliga favoritprodukt var ett par gråmelerade mjukisshorts med vinrött jubileumstryck. Än mer arbete ägnade jubileumsgruppen dock åt de omfattande inre renoveringarna av nationshuset. Dessa påbörjades sommaren 1993 och innebar en genomgripande ansiktslyftning av restauranglokalerna, källarpuben, toaletterna, trapphuset, biblioteket och stora salen. Den genomgående ambitionen var att inför jubileet ge nationen ett hus som både var ändamålsenligt för dagens verksamhet och gjorde de vackra gamla lokalerna rättvisa. Plastgolvet togs bort från nuvarande barrummet, liksom de sänkta innertaken i biblioteket och det rum som nu hyser dansgolvet. Snart sagt alla rum målades; i trapphuset användes trompe-

l'oeuil-teknik för att skapa illusionen av ekådring och kolmårdsmarmor och i stora salen återskapades en fris i rött och guld, som fanns i den ursprungliga utsmyckningen från sent 1800-tal. "Jubileumsrenoveringarna" beskrivs mer ingående i en artikel av Susanna Sandberg (*Acta Ostrogothica XIV*, s. 42 ff.) och i nationskrönikan för perioden (ibid., s. 276 ff.). Förutom de redan nämnda jubileumsgruppsmedlemmarna gjorde framför allt Raymon Levin, Daniel Nordgren, Niklas Svensson och Mats Örjes stora insatser i samband med renoveringarna.

Renoveringsprojekten, inte minst de stora ommålningarna 1995-1996, kostade mycket pengar och en tredje gren av jubileumsförberedelserna handlade om att bygga upp en jubileumsfond. Jubileumsgruppen organiserade insamling bland nationens medlemmar, bl.a. genom att sälja mässingsplaketter på en minnestavla, och flera äldre landsmän skänkte pengar i samband med minneslandskapet 1994. Men det var uppenbart att vi behövde vända oss också till andra finansiärer för att komma upp i de belopp som erfordrades. Agneta Simonsson lyckades samla en hederskommitté i Östergötland som bestod av landshövding Rolf Wirtén, biskop Martin Lind, kommunstyrelsens ordförande i Linköping, Lars-Erik Johnsson, och Norrköping, Kjell Norberg, samt Lars Erichs, VD för Östsvenska Handelskammaren, och Jan Åndell, VD för Östgöta Correspondenten. Agneta, inspektor Anna Sågvall Hein och jag representerade nationen. Denna hederskommitté träffades ett par gånger för att lägga upp strategin och i september 1995 bjöd landshövdingen in näringslivet till en soirée på Linköpings slott. Som lockbete talade Kai Hammerich, blivande generaldirektör för den nya myndigheten Invest in Sweden Agency, och för underhållningen stod nationskören, Sånggripen. Ett antal av Östergötlands ledande företag skänkte mellan 25 000 och 50 000 kronor vardera till vår jubileumsfond (en fullständig lista finns i *Acta Ostrogothica XIV*, s. 325). På hederskommitténs initiativ tog vi också fram en broschyr om nationens historia och verksamhet. Inspektor och jag skrev texterna och en professionell reklambyrå, Grafiska Byrån i Uppsala, gjorde layouten. Broschyren skickades med ett tiggarbrev till ytterligare ett tusental företag i Östergötland, vilket ledde till fler donationer, dock inte på mer än vad det kostat att producera och distribuera broschyren. Då gav det större utdelning när Kjell Norberg utmanade de övriga östgötakommunerna att skänka en krona per invånare, vilket alla utom småkommunerna Kinda och Ydre gjorde. Landstinget i Östergötland gav motsvarande en femtioöring för varje invånare i länet, eller c:a 200 000 kronor. Efter uppvaktning av inspektor skänkte K&A Wallenbergs fond ytterligare en miljon kronor, ganska exakt lika mycket som övriga donatorer tillsammans.

VÅREN OCH DE SISTA FÖRBEREDELSENA

Det var en väl förberedd nation som firade in det nya jubileumsåret nyårsnatten 1995-1996. Men egentligen fortsatte förberedelserna längre än så. Det var som sagt ovanligt kallt och när jubileumsåret var blott ett dygn gammalt frös vattenledningarna på vinden sönder. Hundratals liter vatten forsade genom biblioteksgången och yttre galleriet, ner i köket på bottenvåningen. Som genom ett under klarade sig nationens samlingar i klenodrummet oskadda, men de nya dekorationsmålningarna i övre hallen fick göras om. Därefter vidtog den planerade ommålningen av stora salen. Vi hade avsiktligt sparat den till sist, dels för att den fortfarande skulle skina vid jubileumsfirandet på hösten, men också för att vi stod i begrepp att ta över kontrollen över festsalen. Från 1901 hade delar av nationshuset varit uthyrda och sedan 1980-talet drev Per och Lena Holmberg lunchservering och festvåning i stora salen. Det innebar en trygghet, inte bara ekonomiskt, men också en stundtals frustrerande ofrihet som hade varit svår att kombinera med vårt ambitiösa jubileumsprogram. Åtskilliga kuratorer – jag är själv inget undantag – kan vittna om duster med restauratörerna Holmberg, men sommaren 1996 skildes vi som vänner och för första gången på 95 år disponerade nationen hela nationshuset själv. Stora salen blev dock klar några månader tidigare och återinvigdes vid herrmiddagen den 9 mars.

Vårterminen präglades av planering och förberedelser. För att effektivt kunna fatta beslut bildade vi en exekutiv jubileumskommitté, där organ som nationsstyrelsen, förvaltningsnämnden och minneslandskapet var representerade. I kommittén satt inspektor, Sven Gehlsdorf, Andreas Holm, Marika Söderberg, Christer Åsberg, de tre jubileumslöjtnanterna samt höstterminens kuratel – förste kurator Kia Widholm, andre kurator Kristian Hallermalm och tredje kurator Carola Bobic. Våra möten blev tätare och längre allteftersom jubileumsåret fortskred. Ett av de stora projekten var den särskilda jubileumsutgåvan av *Acta Ostrogothica*. Ambitionen var att ta vid där Constans Falk slutade och skapa en tematisk nationshistoria med tonvikt på de senaste 150 åren. Resultatet blev kanske lite spretigare än redaktörerna, Mikael Eriksson och Kia Widholm, hade tänkt sig, men *Acta Ostrogothica XIV* rymmer fortfarande mer av Östgöta nations samlade historia än någon annan skrift, och vi var många som tillbringade våren och sommaren med att författa texter om dess skilda delar – om biblioteket, huset, konsten, kvinnorna, musiken, m.m. Nationens historia låg också till grund för Biblioteksnämndens arbete med jubileumsutställningen.

Utställningen, som skapades i slutet av våren, bestod dels av en två meter hög modell av nationshuset, som i adventskalenderform presenterade texter om nationen förr och nu, dels av ett par glasmontrar med historiska föremål ur nationens arkiv och bibliotek.

SOMMAREN OCH DE FÖRSTA RIKTIGA JUBILEUMSAKTIVITETERNA

Sommaren 1996 öppnade jubileumsutställningen i Orangeriet i Linnéträdgården, vårt förra nationshus. Efter att vi i den därtill lämpade miljön visat upp bl.a. Linnéskrifter och prover ur nationens preparatskåp för sommarturisterna, gick utställningen på turné till Stifts- och landsbiblioteket i Linköping. Vi tog hem utställningen för att visa den på nationen under Kulturnatten den 21 september, vilket blev räddningen för alla de unika utställningsobjekten, som annars hade gått förlorade när biblioteket brann ned samma helg. En andra hembygdsturné gick till Norrköpings konsert- och kongresshus Louis De Geer. Andreas Holm och jag körde ner utställningen i en gammal lastbil utan fjädring och när vi höll på att packa upp glasmontrarna, som mirakulöst klarat resan, kom en äldre landsman fram till oss. Han presenterade sig som Göran Åström och berättade att han var 86 år, hade deltagit i 300-årsjubileet 1946 och undrade nu hur han kunde få biljett till 350-årsfirandet. Det jag ångrar mest från hela jubileumsåret är att jag inte på stående fot lovade honom en plats på slottet. Vi var rädda att biljetterna till jubileumsbalen skulle ta slut och hade satt upp strikta regler för hur platserna skulle fördelas. Under sommaren hade Lotta Krantz, Jenny Nilsson och Marika Söderberg, med hjälp av Magnus Berg och Astrid Guilletmot, upprättat en aktuell förteckning över nationens seniorer och dessa – tillsammans med hedersledamöter och donatorer – var de enda som skulle anmodas. Alla andra skulle få köa för biljetter när dessa släpptes, på en tisdag för ämbetsmän och en torsdag för övriga. Det var förstås inte ett upplägg som passade särskilt väl för den som inte bodde i Uppsala och kunde tillbringa en vardag i kö på nationen, och vi var flera i jubileumskommittén som fick ta emot upprörda samtal från landsmän som var rädda att missa jubileumsfirandets höjdpunkt. Allt detta visade sig vara helt i onödan, eftersom vi till slut bara sålde knappt 400 av de 500 biljetterna och alla som ville vara med på slottet fick plats, däribland Göran Åström. Och då var utställningen åter på nationen, i biblioteket där den stod resten av jubileumsåret.

Sommaren avslutas traditionsenligt på Östgöta nation med kräftskivan, den sittning som inleder höstterminen. 1996 firade också Gästrik-Hälsinge Nation (G-H) sitt 350-årsjubileum, om än på något lösare grund än vår (en räkenskapsbok för Hälsinge Nation, att jämföra med

våra signerade och daterade första stadgar!). Därför hade vi detta år en gemensam kräftska i G-H:s trädgård. Jag vill minnas att vi hade något slags femkamp mellan nationerna, men kan verkligen inte komma ihåg vem som vann. Så det var nog G-H. Efter kräftskan i augusti dröjde det till början av oktober innan nästa jubileumsarrangemang kom. Då hade vi ”Östgötsk rockfestival”, med scener på dansgolvet och i stora salen. Cirka 15 nationsband spelade under kvällen, som i stora salen avslutades med norrköpingsgruppen Soul Dynasty. Allra sist, på lilla scenen, spelade 70-talskonstellationen Östgöta Rockers. Deras ordinarie sångare hade fått förhinder, så ”lead vocals” fick delas mellan dåvarande nationskaplanen Carl-Johan Axskjöld på klaviatur och förste-gitarristen, den förre intendenten på Östgötagården, numera minneslandskapsordföranden, Göran Kjulsten.

JUBILEUMSVECKAN

Jubileumsveckan – som egentligen var närmare två veckor, från tisdagen den 29 oktober till söndagen den 10 november – inleddes med en östgötsk mäsas. Alla kommuner och företag som skänkt pengar till jubileumsfonden inbjöds att medverka och tanken var att vi skulle vända oss till ”alla som kan tänka sig att bo, arbeta eller göra affärer i Östergötland”. Lotta Arndt var projektledare och vi hade ambitiösa idéer om mässhall med utställningskatalog, föredrag och bankett. Därför var det lite snopet när bara Norrköpings och Motala kommuner valde att ställa ut. Av lätt insedda skäl blev det ingen större publik tillströmning heller. Det blev det däremot två dagar senare, på jubileumsveckans Kulturpub. Kulturutskottet arrangerade sådana med jämna mellanrum och bland gästerna på andra kulturpubar under 1996 märktes tecknaren Ulf Lundkvist, författaren och underhållaren Jonas Gardell och den då inte fullt så kände linköpingsmusikern Lars Winnerbäck. I samband med jubileet bjöds nationens hedersledamot Hans ”Hatte” Furuhausen in. Hatte höll ett mycket uppskattat, personligt och lågmält föredrag om ”Tage Danielsson – från Östgöta nation till Sveriges Radio”. Föredraget illustrerades med radioinspelningar och efteråt berättade Hatte om sin egen tid på nationen, som teaterföreståndare tillsammans med Tage och som förste kurator. Han gjorde också ett försök att slå hål på den seglivade myten att det var han och Tage som låg bakom de ”egyptiska” väggmålningarna i källaren; dessa är av ett yngre datum.

I sitt föredrag undrade Hatte Furuhausen om inte Tage Danielssons rader ”Ers Majestät, de är från Garmisch-Partenkirchen / och kåporna de bär är blott och bart ett irrsken” (från *I fara i Mora*, 1951) innehåller spexhistoriens mest invecklade rim. Räknat i antal stavelser är dock

Gustav Öhmans ”Det var det dummaste tjuvtrick och idioti. / Ni är den skummaste luvprick, så vidrig, åh tvi!” (från *Erik XIV*, 1992) komplexare. Sånger och replikskiften ur dessa två spex vävdes ihop till ett miniatyrspex i jubileumsrevyn *På många andra ställen*.

Jubileumsrevyn var en två timmar lång föreställning med sketcher och sångnummer ur nationens spex- och revyarkiv, där det äldsta numret var en tämligen obegriplig scen ur Axel Chamberts *Natthärbäret* från 1903 och det yngsta var en nyskriven *Hommage à Ant. Hammarlöw*. Hammarlöw sammanställde på 1920-talet Sveriges mest omfattande rimlexikon, som bl.a. innehåller ”regelbundenhet” / ”tegelkunden smet” / ”dregelhunden bet” – rim som sketchen försökte sätta i ett sammanhang. (Den var också tämligen obegriplig.) Mer rakt på sak var de många sångnumren, från revyer som *Loppan* och spex som *Mose* och *Julius Caesar*. De mest representerade författarna var Tage/Hatte och Gustav Öhman, med vardera fem sånger eller sketcher. Stor succé gjorde Hans Bergströms sketcher från 60-talsrevyerna *En konstig blandning I & II*, *Explanatorisk teater*, *Förbannad* och *Absurdt*. För regi och produktion stod två av teaterförmannaparen från åren före jubileet – Mårten Levin och jag från 1992 och Malin Ingemarsson och Patrik Johansson från 1995. Drygt 60 landsmän var engagerade på och bakom scenen, inte minst flera duktiga sångare, som Åsa Jonzon, Thomas Cars och OD:isterna Oskar Roth och Anand Sharma.

Revyn hade premiär den 3 november och spelades ytterligare fyra gånger under jubileumsveckan. Dagen före premiären var dock flera av deltagarna upptagna med ett annat stort projekt. Då gav Sånggripen två konserter för att fira både nationens 350 år och sina egna 20. Stora salen upptogs till hälften av en 70-hövdad nationskör med både gamla och nya medlemmar samt en barnkör och en symfoniorkester, allt under ledning av Thomas Strömberg. Efter en nyskriven *Födelsedagssång* och en likaledes ny *Jubileumskantat*, framfördes *Vårt barndomshem, vårt fagra Östergyllen*, arrangerat av Heimer Sjöblom. Verket, som ursprungligen framfördes vid invigningen av Mjölbys nya läroverk 1957, bestod av folkvisor och melodier från Östergötland och avslutades med en version av *Så grant står Östergyllen* som var så pampig att man ”kunde se slätten om man blickade ut genom fönstren”, om man får tro Nya Phosphoros recensent Daniel Carlberg.

CRESCENDOT DEN 8-9-10 NOVEMBER

Fredagen den 8 november 1996 var det på dagen 350 år sedan nationens första stadgar undertecknades. Det firade vi i stora salen med ett födelsdagskalas av cocktailparty-karaktär.

Folk skulle mingla, äta små snittar och dricka champagne var tanken. Vi visste hur många förköpsbiljetter vi sålt, men inte hur många fler gäster som skulle komma under kvällen, så vi tyckte det var bäst att vara förberedda. För tredje kurator, hovmästarna, klubbverket, m.fl., inleddes den intensiva helg som utgjorde kulmen på jubileumsfirandet, när de på fredagmorgonen började göra de tretusen (3 000) snittar som skulle serveras på kvällen. Det var bröd och pålägg över hela bottenvåningen, och i kylrummet stod den gigantiska nationshusformade tårtan, som också skulle serveras på kalaset. Jag vidhåller att det var i grunden en bra idé, men vi gjorde ett par missar – dels tog vi i alldeles för mycket med snittarna, när kvällen var slut låg det kvar stora drivor, dels tänkte vi nog inte på hur krångligt det är att dricka kaffe och äta tårta stående, utan bord. Nåväl, kvällen gick i övrigt som planerat. Representanter för Studentkåren, övriga nationer i Uppsala, våra vännationer i Lund, Helsingfors och Åbo, samt Östgöta Gille i Uppsala och Stockholm, avlöste varann på scenen med hälsningar och presenter. Östgöta Gille i Stockholm skänkte ett stipendium till teolog med avsikt att tjänstgöra inom Linköpings stift och till stipendiets förste innehavare utsågs Mikael Eriksson. Samme Mikael Eriksson överlämnade det första exemplaret av jubileums-Acta till inspektor. Då och då framförde vi valda nummer ur jubileumsrevyn och det utan jämförelse populäraste numret var Kalle Anderssons slagdänga *Valborg vid Fyris* från 1963. På de ordinarie revyforeställningarna framfördes den av Henrik Nordh, tillsammans med Karin Lambertz och Oskar Andersson, men på cocktailpartyt tog Kalle Andersson själv den ledande rollen. Kvällen avslutades på dansgolvet och i discjockey-båset stod ”den rockande advokaten från Motala”, Anders Berglund, som 25 år tidigare vände plattor på nationens Torsdagsträffar och senare bl.a. i radions *Rock'n'roll för vuxna*. Först behövde en av skivspelarna akutlagas och sen upptäckte Anders att det saknades en mikrofon – ett tillbehör som 90-talets nations-DJ:er aldrig använde, men som nestorn ansåg oundgängligt. Men snart nog var dansen igång och det märktes tydligt att för en del landsmän, som sannolikt upplevt Torsdagsträffar på plats, var detta jubileumsfirandets höjdpunkt.

För de flesta var det emellertid bara början. Lördagen begynte tidigt för de mer än hundra landsmän som på olika sätt deltog i produktionsapparaten. Förste kurator hade tillresta gäster att ta emot, andre kurator lade sista handen vid körschemat för balen. Klubbverkare och andra under tredje kurators tappra ledning behövde städa nationshuset, duka för lunch och förbereda för sexa. Kapellet skulle göra tre spelningar på mindre än ett dygn – i universitetsaulan, på slottet och på nationen. Det var många instrument att bära och det krävdes två separata trumset för att logistiken skulle gå ihop. Körens medlemmar behövde sjunga upp och repetera.

Klockan elva inleddes det officiella programmet, när vi med fanbäraren i täten tågade till nationsgraven. Där fick ett fyrtiotal landsmän lyssna till nationskaplanen Carl-Johan Axsjöld och nationens förre inspektor Carl-Göran Andrae. Efter kransnedläggning och hemmarsch serverades lunch i stora salen.

Kvällens begivenheter började i Universitetsaulan, där Sånggripen och Östgöta Nationskapell framförde *Sinfonia Lincopensis*, ett verk som ursprungligen skrevs till Linköpings 700-årsjubileum 1987. Därefter var det åter dags att tåga under nationsfanan, denna gång till Uppsala slott och den aktivitet som började planeras redan 1993, jubileumsbalen i Rikssalen. Vid honnörsbordet, längs den inre långsidan av salen, satt jubileumskommittén, hederskommittén och närvarande donatorer. De hedersledamöter och seniorer som på en vanlig nationsgasque hade placerats på honnören, var här så många att de tog upp flera bordstungor. 650 kronor kostade en biljett, och då hölls priset nere av att universitetet bjöd på hyran av aulan och av att kommunen sponsrade sittningen på slottet. Men det var fortfarande mycket pengar för en student och sannolikt skälet till att det inte var helt fullsatt i Rikssalen. Vi var dock närmare 400, mer än nog för att fylla ut lokalen och ge ett ordentligt tryck i *Östgötasången*. I sitt välkomsttal citerade förste kurator Kia ur sin företrädare Gunnar Loneaus minnen från jubileumsfirandet 1946. Till förrätt serverades *lax-petit choux à la Russe*, med nationens eget jubileumsöl och jubileumssnaps.

Huvudrätten bestod av *rödvinsmarinerad hjortstek med svampgarni, svampsås, potatisgratin och rönnbärsgelé* och maten varvades med tal och musik, på ett lika oavsiktligt som i efterhand uppenbart tema. Agneta Simonsson och dåvarande överbefälhavaren Ove Wictorin installerades som hedersledamöter och tackade som seden bjuder för upphöjelsen. ÖB, som talade sist, tackade dessutom för maten, eftersom han hade förste kurator till bordet. Kjell Norberg, som skulle bli hedersledamot året därpå, överräckte gåvor från Norrköpings kommun. Nationen fick ett par tavlor och själv fick jag en nysilverskål utsmyckad med delfiner; de är mycket för delfiner i Norrköping. En mer etablerad hedersledamot, Christer Åsberg, höll ett bejublat jubileumstal, vari han bland annat jämförde nationsmedlemmarna genom seklen med 380 elefanter. (Talet kan läsas i sin helhet i slutet av detta kapitel.) Christer följde en ny variant av den populära 80/20-regeln – 80 procent av talet ägnades åt nationen och 20 procent åt Astrid Guilletmot, som tackades för sina insatser för jubileet med en brosch, emedan hon redan vederfarits nationens samtliga mer officiella utmärkelser, inklusive hedersledamotskap. Kvällens hemliga gäst var ytterligare en blivande hedersledamot. Louise

Hoffsten sjöng jazz och folk visor och avslutade med en hudknottrande tolkning av *Kristallen den fina*.

Desserten, *glassparad*, ackompanjerades av ett inomhusfyrverkeri. I varje serveringsfat med glassbomb och spunnet socker satt en brinnande isfackla och sittningen avslutades med att raketer flög utmed vajrar under taket och antände en tavla där talet ”350” skrevs med gnistsprutande pjäser. Det var effektivt, men inomhusfyrverkeriet överglänstes snabbt av det stora utomhusfyrverkeri som tog vid så snart vi sjungit *O, gamla klang* och lämnat Rikssalen. Det var dimmigt och pyroteknikerna laddade raketerna för att brisera på låg höjd. Det kändes som om vi på borggården stod mitt i fyrverkeriet, omringade av tusentals små explosioner i rött, grönt, blått och guld. Det var ett stort och mäktigt fyrverkeri och även om det var värt varenda krona, var det med våra referensramar dyrt. Om jag minns rätt betalade vi drygt 50 000 kronor för det – lika mycket som hela budgeten för en typisk stor nationsgasque vid den här tiden. Efter fyrverkeriet gick vi in på slottet igen, för kaffe och avec och dans till nationskapellet fram till klockan två. I Nya Phosphoros 7/96 skriver Åsa Jonzon dagbok från balen och beskriver slutet av kvällen så här:

23.00 Lugn och ro i själen efter en kväll av harmoni. Vill behålla detta under såväl kapelljazz som under småtimmar på nationen. Högt ovanför serveras fyrverkerier, kaffe och avec. Inom kort förväntas överbefälhavaren bjuda förste kurator till första valsen.

23.30 Imponerande. Kavaljererna för som aldrig förr. Damerna tindrar som aldrig tidigare. Och alla spelar vi nu dessa till. Och Cloettachefen svänger runt så mycket han vill. Vattenbuffé.

02.30 Vart tog alla vägen? Småspringer nedför slottstrapporna. Ekande. Tyst. Tomt. Vinterflingor lyser upp i mörkret under vår väg nedåt Trädgårdsgatan. Blöt välkomnas jag av förfriskade fanbärapojkar. Kön till baren är tillräckligt lång för att jag ska hinna vara social i källarpuben och även hinna skaffa min kavaljer en portion Frestelse.

För Åsa, liksom de flesta andra av oss, fortsatte jubileumsbalen i nationshuset, där det bjöds på sexa och ytterligare dans fram till klockan fyra. För vissa fortsatte sedan festen i någon av Östgötagårdens korridorer, medan andra gick hem för att samla krafter inför söndagens

sillunch. Den började klockan elva och efter utspisning av sill, öl och snaps gjorde Kapellet en heroisk insats. Mindre än tolv timmar efter att de spelat dansmusik i storbandstappning på slottet stod de på scenen i stora salen, nu i traditionell kexchokladuniform, och gav en konsertspelning med beundransvärd energi. Stämningen var god, stundtals hög, men det kunde inte hjälpas att vi nu var i slutet av ett långt och intensivt firande. Mot slutet av sillunchen sjönk tempot, trots att våra vänner från SF-klubben vid Åbo akademi tappert försökte elda på stämningen och lära oss rikssvenskar hur en riktig ”sillis” begås. Efter sillunchen avslutades jubileumsveckan med den sista föreställningen av jubileumsrevyn.

EFTERSLÄCKNINGEN

Fast egentligen blev det ytterligare en revy föreställning den senhösten. Till universitetets personalfest kontrakterades revyensemblen och vi gav en bantad version av jubileumsrevyn i universitetsaulan. Vi satte ihop ett par nummer ur första akten med merparten av andra akten och i ärlighetens namn mådde föreställningen bra av nedkortningen. Däremot led den av att delar av ensemblen var med Kapellet på dess årligen återkommande finlandsresa (till SF-klubben i Åbo, där man ser till att spara krafter till sillunchen!). Flera ersättare fick hoppa in och själv tog jag över Oskar Roths roll som Erik XIV:s rådgivare Jöran Persson. Jag sjunger inte lika bra som Oskar, för att uttrycka sig mycket, mycket milt.

Dessförinnan hade vi haft nationens egen personalfest, för alla som jobbat med jubileet. Kvällen före var stora salen uthyrd för en examensmiddag och någon av arrangörerna hade häftat fast ”partypåsar” under stolarna, med ballonger, serpentiner och svenska flaggor. På grund av någon ändring i körschemat blev de kvar under stolarna och kom i stället till flitig användning på personalfesten. Medan serpentinerna flög fram och tillbaka i stora salen framfördes lätt förvrängda nummer ur jubileumsrevyn och annan underhållning med anspelning på jubileumsaktiviteterna och -insatserna. Det var många som gjort mycket för jubileet – klubbverkare och hovmästare, revymakare och kulturarbetare, artister och administratörer – och kuratelet och jag försökte uttrycka vår tacksamhet i ett par modifierade ABBA-låtar, som 2Q Kristian ackompanjerade på gitarr. Därefter började vi dela ut silverversionen av jubileumsmedaljen. Vi hade tryckt upp jubileumsmedaljer i tre valörer. Bronsmedaljen delades ut till samtliga närvarande på balen på slottet. Silver gick till alla som arbetat aktivt med jubileet. Och en liten exklusiv upplaga om 30 exemplar av jubileumsmedaljen trycktes upp i guld (nåja, guldfärg). Dessa delades ut vid en enskild

ceremoni redan den 8:e november, till jubileumskommittén och särskilt förtjänta medlemmar av de tidigare jubileums- och renoveringsgrupperna.

En av mottagarna av guldmedaljen var Niklas Isaksson, som låg bakom de mängder av trycksaker som togs fram under jubileumsåret. Under sommaren och tidiga hösten layoutade han hela jubileums-Acta själv och dessutom designade Niklas programblad, menyer, etiketter till jubileumsöl och jubileumssnaps, biljetter och åter biljetter, i en till synes aldrig sinande ström. 350-årsjubileet bars upp av många hjältar och det kanske är orättvist att framhäva vissa, men om jag ändå får utnämna ett par ”superhjältar” så är Niklas Isaksson en av dem. En annan är tredje kurator Carola Bobic. Tredje kurator och hennes restaurangämbetsmän upplevde en sannolikt mer hektisk hösttermin än någonsin tidigare i nationens historia, där sittningar, bjudningar, luncher och sexor avlöste varann i ett närmast omänskligt tempo. Men allt detta tog Carola med ett upphöjt lugn, som blott, och då endast med tvekan, kunde rubbas av de 3000 snittarna till cocktailpartyt, eller de 13 olika, men förvillande lika, biljetterna till jubileumsveckans aktiviteter. För detta hyser jag än i dag den största beundran.

Slutet av jubileumsåret blev en spegling av dess början. I början av december läckte det åter vatten från vinden, den här gången ner på kuratorsexpeditionen. Den 31 december var det åter dags för nyårssittning i stora salen, mörka kostymer och champagneglas av glas. Jag minns att jag och förste kurator Kia stod ute och tittade på fyrverkerierna vid tolvslaget och att vi uttryckte både vemod och lättnad över att detta vidunderliga år var slut. Men annars minns jag uppriktigt sagt inte så mycket av den nyårsaftonen.

[faktaruta] PROGRAM FÖR ”JUBILEUMSVECKAN”

tisdag 29 oktober

Östgötsk mäss

torsdag 31 oktober

Kulturpub med Hatte Furuhagen

lördag 2 november

Sånggripens jubileumskonsert *Vårt barndomshem, vårt fagra Östergyllen*

söndag 3 november

Premiär för jubileumsrevyn *På många andra ställen*

måndag 4 november

Revyföreställning

tisdag 5 november

Revyföreställning

torsdag 7 november

Revyföreställning

fredag 8 november

Födelsedagscocktail

lördag 9 november, kl. 11.00

Ceremoni vid nationsgraven

kl. 12.00

Lunch

kl. 16.00

Jubileumskonsert i Universitetsaulan

kl. 17 dk – 02

Jubileumsbal i Rikssalen, Uppsala slott

kl. 23 – 04

Sexa på Östgöta nation

söndag 10 november, kl. 11 – 14

Sillunch

kl. 16.00

Revyföreställning